

15 maart 2024

MANAGEMENTLETTER 2023

Gemeente Soest

BDO

Aanbiedingsbrief

Aan:
Gemeente Soest
T.a.v. het college van B&W
Postbus 2000
3760 CA SOEST

Amstelveen, 15 maart 2024
Kenmerk: JvS/IB/DR/AA24-0304

Ter informatie

De digitale versie van dit document is vanaf de inhouds-opgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA

VOLGENDE PAGINA

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING

Geacht college,

Met deze managementletter brengen wij u verslag uit over onze bevindingen naar aanleiding van de interim-controle die wij in november 2023 hebben uitgevoerd als onderdeel van onze opdracht tot controle van de jaarrekening 2023 van de gemeente Soest. Onze bevindingen hebben betrekking op de interim-controle op dat moment en we zijn verheugd om te zien dat er inmiddels diverse acties zijn ondernomen naar aanleiding van onze bevindingen.

Voor een gedetailleerde beschrijving van onze opdracht, de reikwijdte en aanpak van onze controle en overige afspraken verwijzen wij u naar de opdrachtbevestiging 2023.

In deze rapportage richten wij ons vooral op mogelijke verbeterpunten in de bedrijfsvoering en de processen die wij hebben onderzocht in het kader van de controle van de jaarrekening. Dit heeft als doel om bij te dragen aan de interne beheersing en het zelf controlerend vermogen van uw organisatie.

In hoofdstuk 1 geven wij een samenvatting (dashboard) van onze bevindingen, waarna wij in hoofdstuk 2 ontwikkelingen en aandachtspunten in de sector delen. Vervolgens rapporteren wij in hoofdstuk 3 onze bevindingen in de voor de jaarverslaggeving belangrijkste processen, gevolgd door hoofdstuk 4 waarin we onze bevindingen qua geautomatiseerde gegevensverwerking bespreken. In de bijlage hebben wij deze bevindingen verder toegelicht. In hoofdstuk 5 hebben we onze bevindingen met betrekking tot de (verbijzonderde) interne controle opgenomen.

Wij vertrouwen erop u met deze managementletter van dienst te zijn geweest. Wij willen de organisatie bedanken voor de prettige samenwerking en zijn uiteraard graag bereid om een nadere toelichting te geven.

Hoogachtend,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

Digitaal ondertekend door:
Jeroen van Schaik
15 maart 2024 09:38 +01:00...

J.F.A. van Schaik MSc RA

Inhoudsopgave

1. DASHBOARD INTERIM-CONTROLE

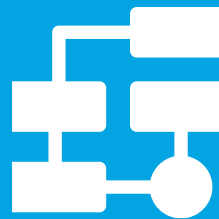
2. ONTWIKKELINGEN & AANDACHTSPUNTEN

3. BEVINDINGEN SIGNIFICANTE PROCESSEN

4. BEVINDINGEN IT-BEHEER

5. BEVINDINGEN INTERNE CONTROLE

1. Dashboard interim-controlle

1.1 Dashboard interim-controlle

1.1 Dashboard interim-controle

UW INTERNE BEHEERSING		IT-BEHEER: STATUS		ONZE BEVINDINGEN (HOOFDSTUK 3)																	
▶ Op basis van onze observaties concluderen wij dat de interne beheersing en controleomgeving van voldoende niveau is. ▶ Overgrote deel van de bevindingen uit 2022 zijn blijven staan, dit is een bewuste keuze in verband met het nieuwe financiële systeem in 2024 ▶ Wij kunnen niet altijd steunen op de interne beheersing in de processen; de VIC en onze controle is daarmee hoofdzakelijk gegevensgericht en achteraf. ▶ De VIC-rapportage was ten tijde van onze interim-controle niet gereed, het controleplan was in concept gereed.		▶ Onze IT-audit is uitgevoerd. Het beeld ligt grotendeels in lijn met voorgaand jaar. Onze bevindingen zijn als volgt: ▷ Procedures rond authenticatie zijn op orde, voor autorisatie is verbetering gewenst in het beheer danwel afstemming met Topdesk. ▷ Processen rond continuïteit verdienen aandacht, er wordt gesteund op RID. ▶ Voor verbeteringen in change management en continuïteit is het belangrijk betere afspraken te maken met serviceorganisaties en na te gaan of de interne beheersing bij derden op orde is. ▶ De voorbereidingen voor de migratie naar een nieuw financieel systeem per 1 januari 2024 zijn gestart. ▷ Verbeteringen in de IT-general controls kunnen hierdoor in 2024 worden gerealiseerd.																			
ONTWIKKELINGEN		RECHTMATIGHEIDSVANTWOORDING EN VIC		OVERZICHT VAN ONZE BEVINDINGEN (HOOFDSTUK 3)																	
▶ Toename van aantal SiSa-regelingen en complexiteit in aansturing en verantwoording. ▶ Geen nieuwe grondexploitaties gedurende 2023. Wel een significante herziening van de grondexploitatie Gebiedsvisie Dalweg door tegenvallende opbrengsten. ▶ Belangrijk aandachtspunt voor de jaarafsluiting is de actualisatie van belangrijke schattingen in de grondexploitaties. Dit door externe factoren zoals de stijging van de bouwkosten. ▶ Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen is opgesteld.		▶ In de controleverklaring 2023 komt geen apart oordeel meer over de rechtmatigheid van de jaarrekening, (mogelijk) met uitzondering van de SiSa-bijlage. ▶ De gemeente Soest is gestart met haar voorbereidingen op de rechtmatigheidsverantwoording. Belangrijkste resterende actie is het afronden van het interne controleplan. De aanpak behoeft versnelling om tijdig gereed te zijn. ▶ Belangrijkste verbeterpunten in het kader van de VIC zijn: ▷ Positionering van de VIC binnen de organisatie. ▷ Inbedden van (fraude)risicobeheersing en het beleid voor misbruik en oneigenlijk gebruik in het VIC-plan.		<table><tr><td>1</td><td><u>Inkopen & betalingen</u>: geen zichtbare vastlegging van het vier-ogenprincipe en verificatie bij leveranciers als gevolg van wijzigen van crediteurenstamgegevens.</td></tr><tr><td>2</td><td><u>Inkopen & Aanbestedingen</u>: zichtbare en afdwingbare autorisatie Zaaksysteem door teamleiders bij bestedingen > 10.000 EUR.</td></tr><tr><td>3</td><td><u>Inkopen & Aanbestedingen</u>: prestatielevering inkopen niet altijd gewaarborgd.</td></tr><tr><td>4</td><td><u>Inkopen & Aanbestedingen</u>: naleving aanbestedingsregels niet altijd geborgd, doordat monitoring van uitnuttingen in de verplichtingenadministratie niet actueel zijn.</td></tr><tr><td>5</td><td><u>Grondexploitaties</u>: collegiale toetsing en tussentijdse monitoring wordt niet op een consequente basis uitgevoerd.</td></tr><tr><td>6</td><td><u>Subsidieverstrekkings</u>: geen zichtbare toets inzake voldoen aan subsidieverordening.</td></tr><tr><td>7</td><td><u>Sociaal domein</u>: monitoring beheersing uitbestede processen.</td></tr><tr><td>8</td><td><u>Sociaal domein</u>: de gemeente voert zelf geen controle uit op prestatielevering Wmo nieuw en Jeugdzorg.</td></tr></table>		1	<u>Inkopen & betalingen</u> : geen zichtbare vastlegging van het vier-ogenprincipe en verificatie bij leveranciers als gevolg van wijzigen van crediteurenstamgegevens.	2	<u>Inkopen & Aanbestedingen</u> : zichtbare en afdwingbare autorisatie Zaaksysteem door teamleiders bij bestedingen > 10.000 EUR.	3	<u>Inkopen & Aanbestedingen</u> : prestatielevering inkopen niet altijd gewaarborgd.	4	<u>Inkopen & Aanbestedingen</u> : naleving aanbestedingsregels niet altijd geborgd, doordat monitoring van uitnuttingen in de verplichtingenadministratie niet actueel zijn.	5	<u>Grondexploitaties</u> : collegiale toetsing en tussentijdse monitoring wordt niet op een consequente basis uitgevoerd.	6	<u>Subsidieverstrekkings</u> : geen zichtbare toets inzake voldoen aan subsidieverordening.	7	<u>Sociaal domein</u> : monitoring beheersing uitbestede processen.	8	<u>Sociaal domein</u> : de gemeente voert zelf geen controle uit op prestatielevering Wmo nieuw en Jeugdzorg.
1	<u>Inkopen & betalingen</u> : geen zichtbare vastlegging van het vier-ogenprincipe en verificatie bij leveranciers als gevolg van wijzigen van crediteurenstamgegevens.																				
2	<u>Inkopen & Aanbestedingen</u> : zichtbare en afdwingbare autorisatie Zaaksysteem door teamleiders bij bestedingen > 10.000 EUR.																				
3	<u>Inkopen & Aanbestedingen</u> : prestatielevering inkopen niet altijd gewaarborgd.																				
4	<u>Inkopen & Aanbestedingen</u> : naleving aanbestedingsregels niet altijd geborgd, doordat monitoring van uitnuttingen in de verplichtingenadministratie niet actueel zijn.																				
5	<u>Grondexploitaties</u> : collegiale toetsing en tussentijdse monitoring wordt niet op een consequente basis uitgevoerd.																				
6	<u>Subsidieverstrekkings</u> : geen zichtbare toets inzake voldoen aan subsidieverordening.																				
7	<u>Sociaal domein</u> : monitoring beheersing uitbestede processen.																				
8	<u>Sociaal domein</u> : de gemeente voert zelf geen controle uit op prestatielevering Wmo nieuw en Jeugdzorg.																				
DASHBOARD	ONTWIKKELINGEN	PROCESSEN	IT-BEHEER	INTERNE CONTROLE	BIJLAGEN																

2. Ontwikkelingen & Aandachtspunten

- 2.1 Belangrijkste aandachtspunten vanuit de interim-controle
- 2.2 Ontwikkelingen gemeente Soest
- 2.3 Rechtmatigheidsverantwoording
- 2.4 Natuurlijk advies accountantscontrole
- 2.5 Aandachtspunten jaarrekening

2.1 Belangrijkste aandachtspunten vanuit de interim-controle

Positionering van de
verbijzonderde interne
controle

Concerncontroller en positionering Verbijzonderde interne controle

De VIC valt functioneel onder de concerncontroller. De eindverantwoordelijkheid van de concern control functie is belegd bij het afdelingshoofd Bedrijfsvoering. Vanuit deze functie is zij eindverantwoordelijk voor de uitvoering van de verschillende taken met betrekking tot concern control die belegd zijn op verschillende plekken binnen de gemeente. De concerncontroller/manager bedrijfsvoering legt verantwoording af aan de algemeen directeur/gemeentesecretaris, met omwille van onafhankelijkheid een rechtstreekse lijn naar de (audit commissie binnen de) gemeenteraad.

De manier waarop de concern control functie is ingevoerd past theoretisch in het governance- en interne beheersingsperspectief. Ten aanzien van de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording in 2023 zien wij wel een onafhankelijkheidsrisico doordat de uitvoerende medewerkers ook hiërarchisch verantwoordelijkheid afleggen aan het college. Onze ervaring is dat het in de praktijk lastig is voor medewerkers om uit hoofde van twee verschillende functies in een organisatie werkzaam te zijn. Op basis van gesprekken met verschillende functionarissen met een rol in “het huis van financiën” krijgen wij de indruk dat zij voldoende ruimte en tijd ervaren om een rol te pakken. Daarnaast ervaren zij van elkaar dat verschillende rollen (vanuit de bedrijfsvoering enerzijds, control anderzijds) worden uitgeoefend in de praktijk.

Wij hebben kennis genomen van het intern controleplan van de VIC-medewerker en zien daarin dat invulling is gegeven aan onze aanbeveling om diverse controles vanuit een onafhankelijke positie op de lijnorganisatie uit te voeren. Het controleplan 2023 is eind november in concept gereed. Onze aanbeveling is om het controleplan voor 2024 in het eerste kwartaal 2024 gereed te hebben.

Inrichting risicomanagement

Medio november 2023 heeft de gemeente Soest het uitvoeringskader “Risicomanagement gemeente Soest 2023” opgesteld. Door een integraal uitvoeringskader wordt de organisatie in staat gesteld om continu risico's, die de doelrealisatie (van bepaalde processen) in gevaar brengen, te identificeren en adequaat op te volgen. Het uitvoeringskader is op 29 november 2023 door het college vastgesteld en is eind 2023 ook met de Raad gedeeld.

De ambtelijke organisatie zal aan de hand van het uitvoeringskader het beleid rondom risicomanagement beheer monitoren, actualiseren en verder ontwikkelen. Wij hebben het uitvoeringskader doorgenomen en aanbevelingen gedeeld met de ambtelijke organisatie, deze zijn overgenomen in de nota. In de nota is voor diverse onderdelen verwezen naar andere documentatie die nog opgesteld moet worden. Hierbij valt te denken aan een fraudeprotocol, specifiek M&O beleid en een plan van aanpak voor verdere implementatie. Wij raden u aan om hier op korte termijn invulling aan te geven.

Risicomanagement
uitvoeringskader -
“Risicomanagement
gemeente Soest
2023” opgesteld

2.1 Belangrijkste aandachtspunten vanuit de interim-controle

Aandacht voor
frauderisicobeheersing

Aandacht voor frauderisicobeheersing in Nota risicomanagement & weerstandsvermogen

Vanuit het maatschappelijk verkeer én de accountantscontrole wordt meer aandacht verwacht voor frauderisicobeheersing binnen de gemeentelijke organisatie. Wij zien dat in de uitwerking van de nota risicomanagement & weerstandsvermogen frauderisico elementen zijn onderkend en hierop werkzaamheden worden gedaan om die frauderisico's mitigeren of detecteren. Een expliciete frauderisicoanalyse en uitwerking daarvan in een toetsingskader ontbreekt nog binnen uw organisatie. Implementatie van de nota zal leiden tot de opstelling van frauderisicoanalyse in 2024 en periodieke evaluatie van risico's, alsmede het hiermee verbonden beleid voor misbruik & oneigenlijk gebruik. Wij willen het belang van het (fraude)risicomanagement beheer binnen de organisatie hiermee nogmaals benadrukken.

Inrichting monitoring
bestedingen middels
spendanalyse

Inrichting interne beheersing aanbestedingsproces

Binnen uw organisatie wordt zichtbaar per kwartaal tussentijdse gemonitord op de bestedingen per crediteur/opdracht. In het kader van naleving van de Europese aanbestedingsregels is het essentieel om deze tussentijdse monitoring te optimaliseren binnen de organisatie om zodoende onrechtmatige bestedingen tijdig te signaleren en hierop actie te ondernemen. Deze tussentijdse monitoring wordt geborgd door middel van het opstellen van een tussentijdse spendanalyse. Een effectieve opzet van de dit procesonderdeel dient ter ondersteuning van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening 2023.

Ontwikkelingen voor de gemeente Soest in 2023

Rechtmatigheidsverantwoording

Nog een aanpassing van het normenkader en de verordening verwacht

Meer SiSa-regelingen

Herziening grondexploitatie Gebiedsvisie Dalweg

Ontwikkelingen gemeente Soest

Voor de gemeente Soest is 2023 een jaar met veel interne en externe ontwikkelingen. In deze paragraaf rapporteren wij over de belangrijkste tussentijdse ontwikkelingen en maken u bewust van de risico's, interne beheersingsmaatregelen en impact op de organisatie.

Invoering rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf boekjaar 2023 geeft het college de rechtmatigheidsverantwoording af in de jaarrekening. Het college heeft voor een aantal kaders, zoals de verantwoordingsgrens, reeds met de gemeenteraad overeenstemming. Het normenkader is inmiddels afgestemd met de gemeenteraad. In de volgende [paragraaf 2.2](#) geven wij in detail inzicht in de impact van deze wijziging en de stappen die de gemeente Soest reeds heeft genomen.

Als gevolg van de publicatie van de kadernota rechtmatigheid en best practises die hieruit volgen hebben wij u aanbevolen wijzigingen door te voeren in het normenkader en de verordening. Het normenkader is begin 2024 herzien.

Het aantal SiSa-regelingen neemt toe

In 2023 neemt het aantal SiSa-regelingen voor de gemeente Soest opnieuw toe. Niet alleen het aantal neemt toe maar ook de complexiteit van de regelingen. Met name de organisatie van de regeling voor opvang ontheemden Oekraïne geeft druk op de organisatie. De verantwoording van de SiSa-regelingen vraagt om een centrale aansturing vanuit de organisatie ter borging van een consistente werkwijze in het verantwoordingsproces. In [paragraaf 3.3](#) gaan we hier uitgebreider op in.

Herziening grondexploitatie Gebiedsvisie Dalweg

Eind 2023 is een voorstel bij het college neergelegd ten einde de herziening van de grondexploitatie Gebiedsvisie Dalweg vast te stellen. Als gevolg van de tender met betrekking tot de Gebiedsvisie Dalweg vallen de verwachte opbrengsten significant lager uit dan begroot. Gezien de impact op het resultaat vindt een tussentijdse herziening plaats, opgesteld door de planeconoom en aanvullend getoetst door het Stadkwadraat (extern adviesbureau).

Geen apart oordeel rechtmatigheid in controleverklaring

Gemeente Soest heeft de verantwoordingsgrens vastgesteld op 1% van de lasten inclusief mutatie reserves

Diverse wet- en regelgeving is nog in consultatie

Invoering rechtmatigheidsverantwoording met ingang van 2023

Vanaf dit boekjaar geeft het college de rechtmatigheidsverantwoording af voor wat betreft de financiële rechtmatigheid (het begrotingscriterium, voorwaardencriterium en misbruik en oneigenlijk gebruik). De rechtmatigheidsverantwoording zorgt voor meer bewustwording bij het college van haar verantwoordelijkheid voor een goed financieel beheer. De kaders en uitgangspunten voor de rechtmatigheidsverantwoording liggen enerzijds vast in wet- en regelgeving en worden anderzijds bepaald door de raad. Deze opzet stimuleert het dualisme waarin de raad een kader stellende en controlerende rol inneemt. De rechtmatigheidsverantwoording maakt onderdeel uit van de jaarrekening. De accountant geeft een getrouwheidsoordeel af bij de jaarrekening en daarmee ook bij de rechtmatigheidsverantwoording. Dit betekent dat de accountant vanaf boekjaar 2023 in haar controleverklaring geen apart oordeel meer afgeeft over de rechtmatigheid. De SiSa-bijlage wordt onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening, maar ook van de accountant zal worden verwacht dat deze ook rapporteert over de rechtmatigheid van de SiSa-verantwoording. In ieder geval in het accountantsverslag en mogelijk ook nog in de controleverklaring bij de jaarrekening als geheel.

De totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording is een proces met interactie tussen verschillende gremia dat start bij het bepalen van de verantwoordingsgrens door de raad. Deze verantwoordingsgrens ligt tussen de 0% en 3% en de gemeente Soest heeft deze vastgesteld op 1% (Rechtmatigheidskader dienstjaar 2023) van de lasten inclusief mutatie reserves.

Wijzigingen wet- en regelgeving

Bij het schrijven van deze managementletter waren reeds diverse documenten definitief beschikbaar, ter consultatie aangeboden of onderhanden:

- ▶ Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden en de aanpassing van het BBV zijn ter consultatie gepubliceerd.
- ▶ De NBA-Handreiking 1152 rechtmatigheidstoelichting decentrale overheden is ter consultatie gepubliceerd.
- ▶ De kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV is na de zomer geactualiseerd. Dit geldt ook voor de notitie van de commissie BADO.

Vanaf boekjaar 2023 geldt de nieuwe Kadernota Rechtmatigheid. Onder andere ten aanzien van de foutevaluatie zijn belangrijke wijzigingen doorgevoerd. In het rechtmatigheidsoordeel worden alle afwijkingen boven de verantwoordingsgrens gerapporteerd. In de nieuwe Kadernota Rechtmatigheid vallen 'afwijkingen' uiteen in fouten en onduidelijkheden. Onduidelijkheden doen zich voor in situatie met complexe wet- en regelgeving, waarin de normstelling niet eenduidig uitlegbaar is. De Kadernota Rechtmatigheid bevat geen mogelijkheid om afwijkingen als onzekerheid op te nemen. Daarnaast wordt in de nieuwe Kadernota Rechtmatigheid nadere duiding gegeven aan het onderscheid tussen getrouwheids- en rechtmatigheidsfouten en (mogelijk) herstel van (door de VIC) geconstateerde fouten.

Op de volgende pagina hebben wij het proces van de totstandkoming van de rechtmatigheidsverantwoording in een afbeelding opgenomen.

2.3 Rechtmatigheidsverantwoording

Proces totstandkoming rechtmatigheidsverantwoording

Proces totstandkoming rechtmatigheidsverantwoording

- ▶ De ambtelijke organisatie voert de controles van het VIC-plan uit op basis van werklijsten en legt bevindingen vast in het VIC-verslag.
- ▶ Het college stelt de rechtmatigheidsverantwoording op, waarin de bevindingen van het VIC-verslag zijn verwerkt en waarop toelichting plaatsvindt in de paragraaf bedrijfsvoering.
- ▶ De accountant beoordeelt dat de rechtmatigheidsverantwoording getrouw is weergegeven in de jaarrekening.

- ▶ De ambtelijke organisatie stelt op basis van het VIC-plan werklijsten op.
- ▶ De ambtelijke organisatie stemt het VIC-plan én de werklijsten af met de accountant ter borging van de juistheid en volledigheid van uitgevoerde VIC-controles.

- ▶ De raad bepaalt de verantwoordingsgrens en rapportagegrens.
- ▶ De raad stelt het normenkader vast en het "Rechtmatigheidskader dienstjaar 2023".
- ▶ De ambtelijke organisatie operationaliseert het normenkader in een toetsingskader.
- ▶ De ambtelijke organisatie maakt voor verbijzonderd intern controleplan (VIC-plan) met hierin de aspecten vanuit het toetsingskader.

2.3 Rechtmatigheidsverantwoording

Aanpak
rechtmatigheids-
verantwoording
behoeft versnelling

TE ZETTEN STAPPEN	STATUS EIND 2023		AFSPRAKEN COLLEGE GEMAAKT?
	ja	onderhanden	toelichting
De verantwoordingsgrens voor 2023 is vastgesteld door de raad	●		De gemeenteraad heeft op de verantwoordingsgrens vastgesteld van 1% van de lasten inclusief reserve mutaties.
De rapportagegrens voor 2023 is vastgesteld door de raad	●		De gemeenteraad heeft de rapportagegrens vastgesteld op € 100.000.
De financiële verordening is herzien	●		
De financiële verordening bevat op welke wijze wordt omgegaan met begrotingsonrechtmatigheden	●		Zie Hoofdstuk 3 Financieel beleid; artikel 9. Begrotingsrechtmatigheid en artikel 10. Rechtmatigheidsverantwoording
Het normenkader 2023/2024 is gereed, datum vaststelling door de raad is gepland	●		De gemeenteraad heeft het normenkader interne beheersing en rechtmatigheid 2023 vastgesteld
Het college en de raad hebben overeenstemming over de inhoud van de paragraaf bedrijfsvoering	●		Zie financiële verordening; artikel 10. Rechtmatigheidsverantwoording
Het normenkader is geoperationaliseerd in het toetsingskader		●	Zie interne controleplan
Het normenkader voor 2023 is herzien	●		
Het (verbijzonderde) interne controleplan van de gemeente bevat:		●	Het interne controleplan is in concept gereed
1. Scoping van de processen en balansposten		●	
2. Risicoanalyses per proces en post		●	
3. Controleaanpak		●	
Het (verbijzonderde) interne controleplan dekt volledig de inhoud van het toetsingskader.		●	
De uitwerking van het (verbijzonderde) interne controleplan is opgenomen in werklijsten.		●	In het ic plan is aangegeven welke controles zijn / worden uitgevoerd
De werklijsten bevatten alle benodigde toetsingscriteria om een conclusie te kunnen trekken over de rechtmatigheid.		●	Per werklijst is aangegeven welke wet- en regelgeving getoetst wordt.

Belangrijke
coördinerende rol ligt
bij de VIC

De tijdigheid van de
werkzaamheden van de
concern control/VIC
zijn van groot belang

Status rechtmatigheids-
verantwoording bij de
gemeente Soest

Mogelijke doorontwikkeling VIC in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording

Er is een belangrijke coördinerende rol voor de VIC weggelegd ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording. U heeft de processen zo ingericht dat met name de VIC-werkzaamheden, vastleggingen en uitkomsten de basis vormen voor de onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording. De verantwoordelijkheden voor de rechtmatigheidsverantwoording liggen veel breder, alle organisatieonderdelen en het voltallige college zijn hiervoor verantwoordelijk. Het toetsen op de werking van systemen of het eventueel aanvullen met gegevensgerichte werkzaamheden kan ook bij de teams zelf (eerste lijn) of in de tweede lijn worden belegd. Dan kan de VIC meer acteren als derde lijn waarbij het hun taak is om de betrouwbaarheid van informatievoorziening van de eerste en tweede lijn te beoordelen. Er vindt dan een verschuiving plaats van 'de VIC als onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording naar 'de VIC als bevestiging van de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording van de verschillende teams'. Dit is een ontwikkeling die u nog kunt maken en die u helpt meer in control te zijn in de lijn, fouten te voorkomen en het lerend vermogen in de organisatie te vergroten.

Samenwerking VIC

Wij steunen zoveel mogelijk op de door u uitgevoerde (verbijzonderde) interne controlewerkzaamheden. Vooraf heeft hierover afstemming plaatsgevonden met de VIC, zodat de juiste werkzaamheden door u worden gedaan wat een korte doorlooptijd van de controle bevordert. De tijdigheid van de werkzaamheden van de (verbijzonderde) interne controle is van belang. In het kader van een goede samenwerking hebben wij o.a. onze werkprogramma's ten aanzien van SiSa en aanbestedingsrechtmatigheid met de organisatie gedeeld. Wij adviseren in het kader van de aanbestedingsrechtmatigheid voldoende diepgang in de (V)IC-werkzaamheden aan te brengen, o.a. door voldoende werkzaamheden met betrekking tot de wezenlijke wijzigingen te plannen en uit te voeren.

Status rechtmatigheidsverantwoording bij de gemeente Soest

Binnen de organisatie is voldoende bewustzijn over de impact van de rechtmatigheidsverantwoording op de inrichting van interne beheersingsmaatregelen in de processen. De organisatie heeft de nodige voorbereidende stappen gezet en de geldende beleidskaders voor de rechtmatigheidsverantwoording afgestemd met de raad. In het controleplan 2023 is aandacht voor de kaders, tolerantie, risico's en criteria.

Het belangrijke nog te nemen stap is het afstemmen van het toetsingskader (interne controleplan) dat hieruit voortvloeit op de VIC-werknormenkader is inmiddels vastgesteld door de Raad.

Het college heeft nog een begrotingswijziging geagendeerd voor de Raad van 7 december 2023 zodat begrotingswijzigingen nog in 2023 door de Raad goedgekeurd kunnen worden. Dit is belangrijke aanscherping als gevolg van de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. In november 2023 heeft er nog een update van de kadernota rechtmatigheid plaatsgevonden. Hieruit volgt tevens een aanbeveling voor de gemeente om in het normenkader (aanvullende) duidelijke afspraken te maken met de Raad op welke wijze begrotingsoverschrijdingen gecommuniceerd en gewogen moeten worden. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om overschrijdingen van kosten waar tevens opbrengsten tegenover staan. U dient dit specifiek vast te leggen.

Het normenkader is begin 2024 herzien. De verordening bevat enkele uitzonderingen voor overschrijdingen, maar biedt minder uitzonderingsgronden dan in de kadernota t/m boekjaar 2022 waren opgenomen.

2.4 Natuurlijk advies accountantscontrole

Werkprogramma rechtmatigheidsverantwoording

Werkprogramma rechtmatigheidsverantwoording

Wij hebben met u een werkprogramma rechtmatigheidsverantwoording gedeeld. Dit werkprogramma wordt gebruikt als handvat voor de dossieropbouw ter onderbouwing tot de conclusie in de rechtmatigheidsverantwoording. Het werkprogramma wordt zowel door de organisatie als BDO gebruikt. Door eenzelfde werkprogramma te gebruiken blijven de verwachtingen van de organisatie en de accountant op elkaar afgestemd.

Werkprogramma aanbestedingen

Werkprogramma aanbestedingen

Wij hebben het werkprogramma aanbestedingen met u gedeeld. Dit werkprogramma is gericht op het beheersingsproces van de rechtmatigheid van bestedingen op contracten nadat een aanbestedingsprocedure is geweest/een contract is afgesloten. Door gebruik te maken van het werkprogramma aanbestedingen borgt dat de organisatie dat overwegingen ten aanzien van de toetspunten van aanbestedingsregels worden gedocumenteerd en uiteindelijk een conclusie in de rechtmatigheidsverantwoording kan worden getrokken. Indien het werkprogramma voldoende gedocumenteerd is uitgewerkt door de organisatie kan de accountant steunen op de uitgevoerde werkzaamheden.

Soft control meting

Soft controls

Wij hebben de organisatie gevraagd om deel te nemen aan een quick scan over soft controls. Door deze meting krijgt u inzicht in de cultuur die binnen een afdeling van uw organisatie heerst. Met de uitkomsten kunt u verder bouwen aan de gewenste cultuur binnen uw organisatie. De uitkomsten uit de soft control meting geven inzicht in (on)gewenst gedrag en dragen bij aan de frauderisicobeheersing in uw organisatie. Wij plannen met u een scan in. Deze zal naar verwachting in het tweede kwartaal van 2024 uitgevoerd worden.

Digitale bestuurskracht

Digitale bestuurskracht

Tijdens onze IT-audit hebben wij met de organisatie gesproken over digitale bestuurskracht, een thema dat bij alle gemeenten speelt. Wij definiëren digitale bestuurskracht als het vermogen van een overheidsorganisatie om dankzij een uitstekende digitalisering zowel de reguliere taken als de grote maatschappelijke opgaven uit te kunnen voeren. Uw organisatie heeft aangegeven dit jaar (nog) niet mee te doen aan het onderzoek.

Totaaloverzicht subsidie per subsidieontvanger ontbreekt

Diepgang van het subsidieregister is beperkt

Op verzoek van de AC is inzicht verkregen in de vorm en inhoud van het huidige subsidieregister. Het huidige register betreft enkel een aansluiting tussen het zaakstelsel en de financiële administratie. Wij verwachten dat op basis van dit register de gemeente een overzicht op kan stellen per crediteur/subsidieontvanger zodat dit inzicht gedeeld kan worden met de gemeenteraad.

Wij adviseren één overall subsidieregister op te stellen waarmee de historie van, huidige en toekomstig verstrekte subsidies op crediteurniveau zichtbaar zijn voor de toegezegde en reeds uitgekeerde bedragen.

Herziening grondexploitaties Soest

Grondexploitaties in opdracht van de provincie Utrecht

Herziening grondexploitaties Soest

Ten tijden van de interim-controle zijn BDO geen nieuw geopende grondexploitaties bekend. Als gevolg hiervan kan voor de jaarrekeningcontrole 2023 worden geconcludeerd dat bij de uitvoering van de controlewerkzaamheden met name focus zal liggen op de grondexploitaties Gebiedvisie Dalweg, Masterplan Soesterberg en Apollo Noord.

Gezien de huidige ontwikkelingen in de omgeving van Soest en (lokale) economie kan worden gesteld dat de ontwikkelingen 2023 impact hebben op de begrote baten en lasten in de diverse grondexploitaties. Wij verwachten dan ook dat alle grondexploitaties per jaareinde geheel worden herzien, dan wel een interne check wordt uitgevoerd om te kunnen onderbouwen dat herziening van de grondexploitaties niet vereist is. Zodoende kan een gedegen inschatting van de begrootte lasten en baten worden gewaarborgd.

Voor de grondexploitatie Apollo Noord (Sauna Soesterberg, Oude Tempel en Groene Hoogte) is de gemeente Soest geen risicodragers. De gemeente Soest is enkel penvoeder, waar het risico gedragen wordt door de provincie Utrecht, conform de samenwerkingsovereenkomst Hart van de Heuvelrug. Medio april 2023 hebben de Gedeputeerde Staten provincie Utrecht ingestemd met de financiële positie van de gemeente Soest, en daarmee eveneens de geactualiseerde grondexploitatie van Hart van de Heuvelrug en de grondexploitatie Vliegbasis Soesterberg 2023.

Wij adviseren u om de vastlegging van de tussentijdse afstemming over de financiële positie te verbeteren ter borging dat uiteindelijk de afrekening met de provincie Utrecht plaatsvindt conform wederzijdse verwachtingen.

3. Bevindingen significante processen

- 3.1 Inrichting van onze controle
- 3.2. Effectiviteit processen
- 3.3 Overzicht van de bevindingen

3.1 Inrichting van onze controle (1/3)

Kwaliteit en proces
van management
rapportage

Inleiding

De eisen aan de accountantscontrole blijven onverminderd toenemen. Wij vinden het daarom van groot belang dat wij inzicht geven in de normen en verwachtingen ten aanzien van onze controle en de vertaling hiervan specifiek voor de gemeente Soest. Alleen dan gaat de discussie niet alleen over de kwaliteit van de accountantscontrole, maar vooral ook over de wijze waarop de gemeente hiervan kan profiteren. In deze managementletter hebben wij daarom meer in detail uitgelegd op welke wijze wij de controle hebben ingericht en welke afwegingen wij daarbij maken. Wij doen dat door in deze paragraaf onze risico-inschatting, belangrijkste processen, controleaanpak en afwegingen te beschrijven.

3.1 Inrichting van onze controle (2/3)

Onderkende risico's:

- ▶ Management override
- ▶ Waardering grex
- ▶ Rechtmatigheidsverantwoording
- ▶ Wijzigingen crediteurenstamgegevens

Onze inschatting van de risico's en belangrijkste processen

In het kader van de controle van de jaarrekening 2023 en onze aanpak hebben wij een zogenaamde initiële risico-inschatting gemaakt. Wij zien de volgende potentiële risico's in de controle van de jaarrekening van de gemeente Soest:

Risico	Inschatting	Controle-aanpak op hoofdlijnen
Management override	Significant en fraude element	▪ Test de werking van controls over journaalposten, gegevensgerichte beoordeling van memoriaalboekingen en post-closing boekingen. ▪ Beoordeling van (het geheel van) schattingen. ▪ Beoordeel de geschiktheid van boekingen voor belangrijke transacties die buiten de normale bedrijfsuitvoering van het onderdeel liggen of anderszins ongebruikelijk zijn.
Grondexploitatie - Inschatting nog te maken kosten en nog te realiseren opbrengsten	Significant	▪ Back testing van eerder gemaakte schattingen. ▪ Onderbouwing van parameters. ▪ Verificatie van verwachte kosten en opbrengsten met marktinformatie.
Rechtmatigheidsverantwoording - volledige toelichting	Afhankelijk van de verantwoordingsgrens en omvang van afwijkingen	▪ Beoordeling van uitkomsten VIC-werkzaamheden op voorwaarde- en begrotingscriterium en criterium voor misbruik & oneigenlijk gebruik. ▪ Controle op rechtmatigheidsbevindingen SiSa-bijlage. ▪ Eigen werkzaamheden accountant op spendanalyse, begrotingswijzigingen en beleid misbruik & oneigenlijk gebruik.
Ongeautoriseerde wijziging van crediteurenstamgegevens	Significant en fraude element	▪ Overzicht met gewijzigde IBAN-nummers in het boekjaar. ▪ Gegevensgerichte controle achteraf op IBAN-nummers gewijzigde crediteuren. ▪ Data-analyse op de bankbetalingen middels een BTA analyse aan de hand van het .CAMT bestand van de bank.

In onze aanpak is de insteek, daar waar mogelijk te steunen op de interne beheersing in de significante processen van de gemeente Soest. Dit noemen wij een zogenaamde systeemgerichte aanpak, waarbij wij kunnen steunen op toereikende maatregelen in uw processen en systemen. Daarbij maken wij, indien mogelijk, gebruik van uw eigen verbijzonderde interne controle (VIC).

In het kader van onze controle hebben wij de processen beoordeeld, zoals opgenomen op pagina 'effectiviteit' processen. De gemeente heeft meerdere processen met financiële gevolgen. Voor de accountantscontrole zijn alleen de processen met de grootste risico's dan wel met specifieke aandacht vanuit de gemeenteraad beoordeeld. Voor de controle 2023 zijn er geen specifieke aandachtspunten vanuit de gemeenteraad.

Per proces toetsen:

- ▶ AO/IB
- ▶ IT-maatregelen
- ▶ VIC

Uitwerking controlestrategie per proces

Voor elk proces beoordelen wij de volgende onderdelen:

- ▶ **AO/IB:** Is sprake van een actueel en toereikend procesbeschrijving met voldoende beheersmaatregelen?
- ▶ **IT-maatregelen:** Zijn in en rondom het systeem voldoende waarborgen getroffen ten aanzien van de betrouwbaarheid van de gegevensverwerking?
- ▶ **VIC:** Heeft de VIC de interne beheersmaatregelen getoetst en kunnen wij daar gebruik van maken?

Indien al deze vragen positief kunnen worden beantwoord, is de organisatie optimaal in control en kunnen ook wij gebruik maken van uw eigen interne beheersing. De vaak tijdrovende en gedetailleerde gegevensgerichte werkzaamheden (die ook nog eens achteraf plaatsvinden), kunnen dan beperkt blijven tot een minimum.

Vanzelfsprekend geven wij vanuit onze natuurlijke adviesrol aanbevelingen op welke wijze verbeteringen in de interne beheersing mogelijk zijn. Dit ligt per proces vast in de detailbevindingen, die separaat met de ambtelijke organisatie zijn gedeeld.

Daarbij is het wel van belang dat de gemeente zelf de keuze maakt welke mix van interne beheersingsmaatregelen (en dus ook risico's) u acceptabel en optimaal vindt. Onze controleaanpak voor de jaarrekening en advisering zullen wij daarop afstemmen. In het vervolg geven wij ons totaalbeeld van de significante processen en het overzicht van de detailbevindingen.

Samenvatting effectiviteit van de processen

In het volgende overzicht geven wij weer in hoeverre de processen voldoen aan de genoemde normen (zie ook hoofdstuk 4 ten aanzien van ICT).

Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden komen wij op dit moment tot de conclusie dat de beheersorganisatie van de gemeente (voor zover relevant voor de controle van de jaarrekening) in opzet voldoende tot goed scoort, rekening houdend met de uitkomsten van de werkzaamheden van de VIC. Omdat de administratieve organisatie/ interne beheersing niet altijd goed is opgezet of goed werkt, kunnen wij voor wat betreft de insteek van onze controle nog niet altijd op de processen steunen.

- ▶ Interne beheersorganisatie (AO/IB) in opzet voldoende tot goed, rekening houdend met de uitkomsten van de VIC en IT
- ▶ Werking niet altijd toetsbaar of op onderdelen nog ontoereikend
- ▶ ITGC's zijn in ontwikkeling, maar nog niet sluitend
- ▶ VIC-werkzaamheden in veel gevallen adequaat ingeregeld

Voor wat betreft onze aanpak kunnen wij nog niet altijd steunen op de interne beheersing; onze aanpak is daarmee hoofdzakelijk gegevensgericht

Samenvatting effectiviteit van de processen
In het volgende overzicht geven wij weer in hoeverre de processen voldoen aan de genoemde normen (zie ook hoofdstuk 4 ten aanzien van ICT).

Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden komen wij op dit moment tot de conclusie dat de beheersorganisatie van de gemeente (voor zover relevant voor de controle van de jaarrekening) in opzet voldoende tot goed scoort, rekening houdend met de uitkomsten van de werkzaamheden van de VIC. Omdat de AO/IB niet altijd goed is opgezet of goed werkt, kunnen wij voor wat betreft de insteek van onze controle nog niet altijd op de processen steunen.

Vanuit de managementletter 2022 hebben wij de huidige situatie over de individuele processen vergeleken met voorgaand jaar, in de kolom “t.o.v. 2022” een ontwikkeling opgenomen (bijv: “gelijk gebleven” (→)).

Vanuit een risicobenadering hebben wij de applicaties Youforce (personeel), Gouw (belastingen) en Zaaksysteem (subsidieverstrekkings) niet meegenomen in de IT audit. Onze controle is vanuit efficiëntie-overwegingen gegevensgericht.

Wij hebben het concept VIC-verslag over 2023 ontvangen. Hieruit volgen diverse aanbevelingen welke deels overeenkomen met de aanbevelingen in de ML. In aanvulling daarop zijn voor diverse processen verbeteringen opgenomen voor het verbeteren van zichtbare documentatie.

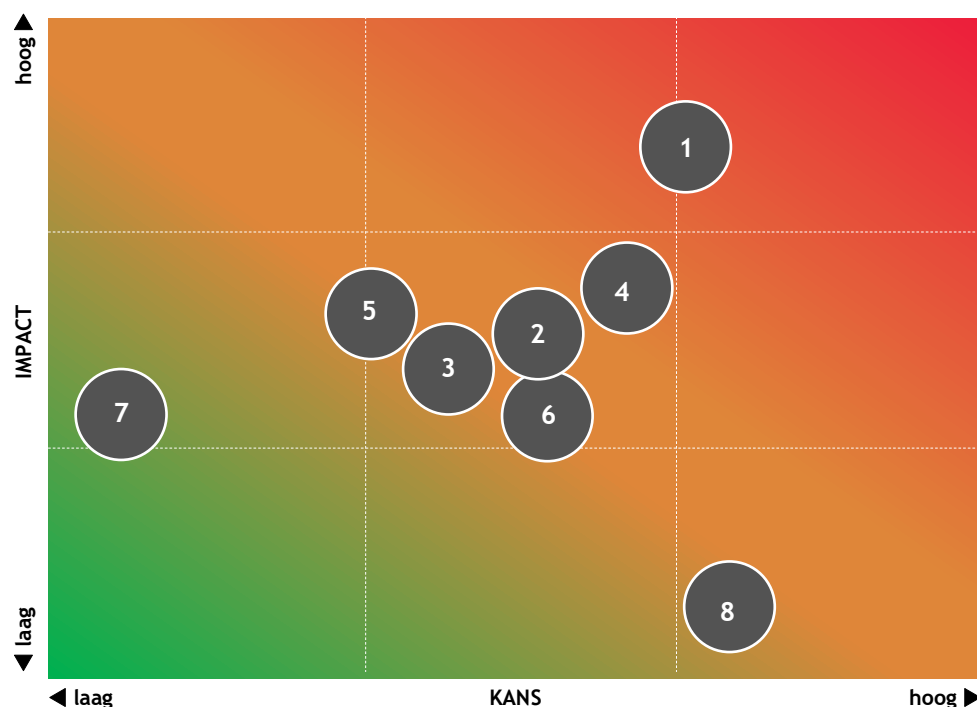
Het is tevens de verwachting dat met de invoering van het nieuwe financiële systeem (SAP) diverse aanbevelingen worden opgevolgd.

PROCES	OPZET & BESTAAN	ITGC*	VIC	T.O.V. 2022
Bedrijfsvoering				
Planning & Control	●	●	●	→
Inkopen en betalingen	●	●	○	→
Aanbestedingen	●	●	○	→
Personeel	●	●	○	→
Verbonden partijen	●	●	○	→
ICT/Automatisering	●	●	●	→
Sociaal				
Sociaal Domein	●	●	○	→
Subsidieverstrekking	●	●	○	→
Fysiek				
Belastingen	●	●	●	→
Grondexploitatie	●	●	○	→

*ITGC worden in januari 2024 gecontroleerd door IT Audit.

● Onvoldoende, kans op materiele fouten ● Voldoende met verbeterpunten ● Voldoende ● Geen waarneming ○ Niet onderzocht

3.3 Overzicht van de belangrijkste bevindingen

Hierboven is een grafische weergave opgenomen van onze visie op de mate van risico en impact van de geconstateerde bevindingen in relatie tot de maatregelen van interne beheersing in de relevante processen. De posities in de heat map moeten vooral gelezen worden als de positie ten opzichte van elkaar. In de met de ambtelijke organisatie gedeelde detailbevindingen hebben wij de bevindingen nader toegelicht waarin wij ingaan op de bevinding, het risico voor de gemeente Soest, mogelijke oplossingen ter adressering van de bevindingen en de eventuele gevolgen voor onze accountantscontrole.

Voor de bevindingen die belangrijk zijn én een hoge impact hebben adviseren wij u deze zo spoedig mogelijk te adresseren.

OVERZICHT DETAILBEVINDINGEN

A Detailbevindingen processen

1	Inkopen & betalingen: geen zichtbare vastlegging van het vier-ogenprincipe en verificatie bij leveranciers als gevolg van wijzigen van crediteurenstamgegevens.
2	Inkopen & Aanbestedingen: zichtbare en afdwingbare autorisatie Zaaksysteem door teamleiders bij bestedingen > 10.000 EUR
3	Inkopen & Aanbestedingen: Prestatielevering inkopen niet altijd gewaarborgd.
4	Inkopen & Aanbestedingen: Naleving aanbestedingsregels niet altijd geborgd, facturatie vanuit crediteuren onvoldoende waardoor tussentijdse monitoring wordt beperkt.
5	Grondexploitatie: Collegiale toetsing en tussentijdse monitoring wordt niet op een consequente basis uitgevoerd.
6	Subsidieverstrekingen: Geen zichtbare toets inzake voldoen aan subsidieverordening.
7	Sociaal domein: Monitoring interne beheersing uitbestede processen.
8	Sociaal domein: De gemeente voert zelf geen controle uit op prestatielevering Wmo nieuw en Jeugdzorg.

3.3 Beheersing specifieke uitkeringen

Sterke toename aantal SiSa-regelingen

Aandachtspunten beheersing specifieke uitkeringen

Reeds een aantal stappen gezet

Aandachtspunt M&O beleid - specifiek voor 2 regelingen

Beheersing specifieke uitkeringen

Onderdeel van de jaarrekeningcontrole betreft de controle van de specifieke regelingen die in de SiSa-bijlage worden verantwoord. Wij zien een landelijke trend dat Ministeries steeds vaker een Specifieke regeling kiezen voor het verstrekken van subsidies aan decentrale overheden. Het aantal SiSa-regelingen, ook voor de gemeente Soest, is daardoor sterk toegenomen. Dit geeft een hoge druk op uw organisatie en in de breedte bij gemeenten en provincies en de betrokken accountantskantoren. Jaarlijks publiceert het Ministerie per decentrale overheid een overzicht van de van toepassing zijnde SiSa-regelingen. Tevens geven Ministeries in de beschikkingen, waarmee de subsidie wordt verstrekt, aan dat verantwoording via SiSa plaats dient te vinden. Gezien de grote hoeveelheid is het van belang om als organisatie een proces in te regelen omtrent de beheersing van specifieke uitkeringen en de verantwoording daarover. Hierbij zijn onder andere de volgende aandachtspunten van belang:

- ▶ Is het eigenaarschap voor het totaaloverzicht aan specifieke uitkeringen binnen de organisatie belegd?
- ▶ Is de projectleider zich voldoende bewust van de (financiële) verantwoordingsplicht via de SiSa?
- ▶ Wordt een specifiek grootboek/kostenplaats aangemaakt voor het betreffende project, zodat alle gemaakte kosten/uren juist en volledig in de administratie worden geregistreerd?
- ▶ Hoe waarborgt de organisatie dat geschreven projecturen ook daadwerkelijk aan het project zijn besteed?
- ▶ Heeft de organisatie een proces omtrent review/beoordeling ingeregeld aan de hand waarvan wordt vastgesteld dat kosten/uren ook subsidiabel zijn kijkend naar de geldende wet- en regelgeving (waaronder de beschikking) en daarom ook in de SiSa-bijlage verantwoord mogen worden?

Situatie gemeente Soest

Het ziet er naar uit dat u over 2023 over meer dan 32 regelingen verantwoording dient af te leggen, terwijl dit er over 2022 nog 28 waren. Wij hebben geconstateerd dat als gevolg van de toename van het aantal regelingen de afgelopen jaren reeds een aantal stappen is gezet ten aanzien van de genoemde aandachtspunten, maar dat eveneens nog stappen gemaakt kunnen worden.

Aandachtspunt specifiek M&O beleid

Voor twee SiSa-regelingen (Tozo-regeling en Wet Inburgering 2021) dient de gemeente in aanvulling op het bestaande M&O-beleid specifiek aandacht te geven aan beide regelingen. Zodoende wordt met betrekking tot deze regelingen een goede opzet, goed werkend M&O-beleid beschreven inclusief de specifieke risicofactoren en afwegingen. De accountant zal de opzet en naleving van dit M&O-beleid controleren.

4. Bevindingen IT-beheer

4.1 IT-beheer

4.2 Informatiebeveiliging en cybersecurity

Wij beoordelen de betrouwbaarheid en continuïteit IT voor zover relevant voor de controle van de jaarrekening

Beoordeelde systemen:

- Decade
- VRIS

Inleiding

In dit hoofdstuk rapporteren wij over onze bevindingen ten aanzien van de beheersing rond de voor de jaarrekeningcontrole relevante applicaties.

Vanuit onze natuurlijke adviesrol geven we een aantal ontwikkelingen mee op het gebied van IT. Deze ontwikkelingen zijn niet altijd direct gerelateerd aan onze controle van de jaarrekening, maar wel van belang voor uw bedrijfsvoering. Wij schetsen in deze managementletter de ontwikkelingen op hoofdlijnen met als doel u te attenderen op deze ontwikkelingen. Dat betekent ook dat wij geen uitgebreid onderzoek hebben uitgevoerd naar deze onderwerpen. Waar relevant, zijn ze specifiek gemaakt voor uw organisatie.

IT-werkzaamheden en onze controlerende rol

Ingevolge artikel 2:393, lid 4 BW, dient de accountant in zijn verslag aandacht te besteden aan de bevindingen die naar voren zijn gekomen uit de beoordeling van de automatiseringsomgeving wat betreft de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Wij benadrukken dat onze jaarrekeningcontrole gericht is op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en zich niet primair richt op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. De IT-auditwerkzaamheden zijn geïntegreerd in de controleaanpak van de jaarrekening.

Het inzicht in de betrouwbare werking van ICT-systemen en applicaties en het gebruik daarvan door de organisatie, vormen een onderdeel van de kwaliteit van de interne beheersing en de administratieve organisatie. Algemene IT-beheersmaatregelen rond uw kritieke systemen leveren daarnaast een belangrijke bijdrage aan het mitigeren van de risico's op ongeautoriseerde handelingen en het optreden van verstoringen met impact op de gegevensverwerking.

De bevindingen zoals gerapporteerd in deze managementletter zijn gericht geweest op het beoordelen van de opzet en het vaststellen van het bestaan van algemene IT-beheersmaatregelen. Wij hebben in samenwerking met onze IT-auditors een aantal van deze maatregelen beoordeeld voor financieel systeem Decade en VRIS. Dit om de impact van de risico's van onbeheerste wijzigingen, ongeautoriseerde handelingen en verstoringen te kunnen vaststellen voor die systemen die gekoppeld zijn aan de voor ons relevante processen en posten (zie hoofdstuk 3).

4.2 Informatiebeveiliging en cybersecurity

Verhoogde aandacht voor cybersecurity bij management en de toezichthouder

Ransomware kan de bedrijfscontinuïteit in gevaar brengen

Veranderingen in het digitale domein vragen van uw organisatie dat cybersecurity risico's periodiek worden geëvalueerd om vast te stellen of deze voldoende worden geadresseerd

Informatiebeveiliging en cybersecurity

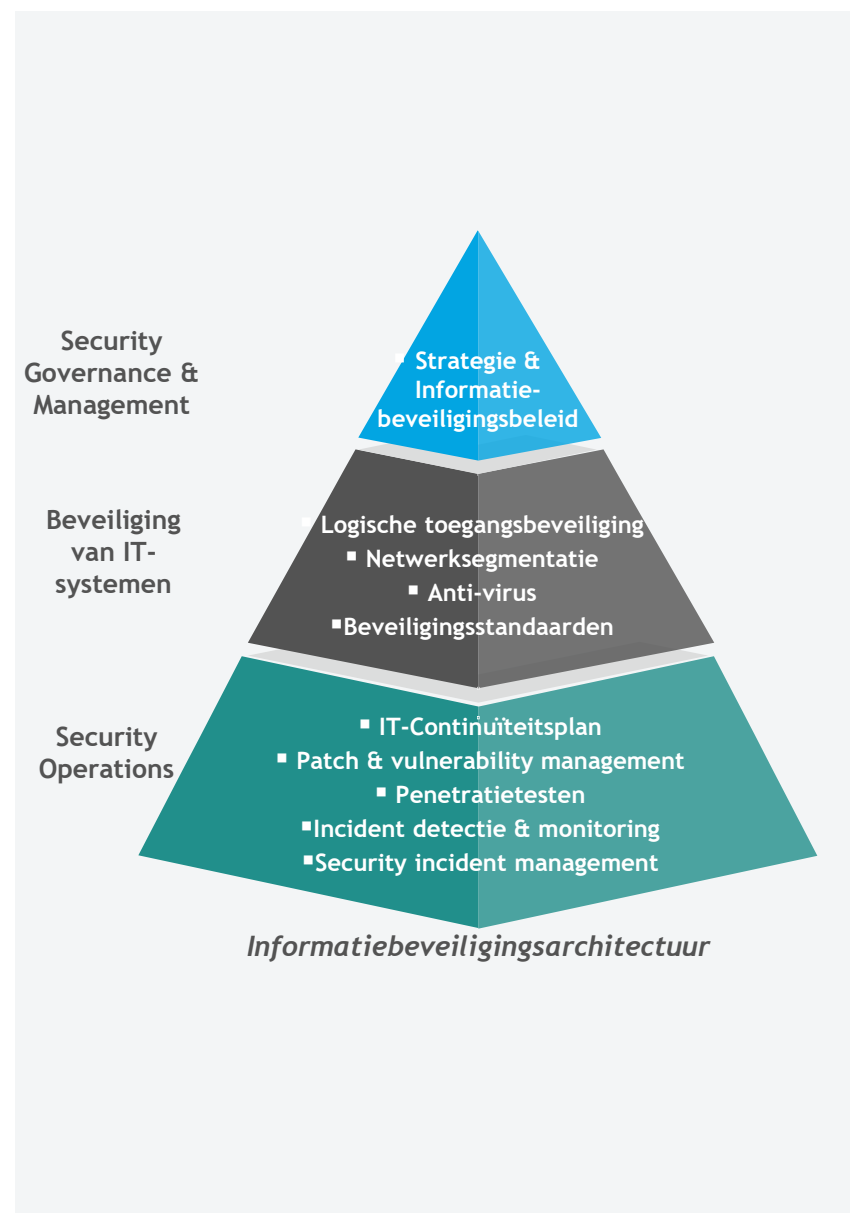
Vanuit onze natuurlijke adviesrol attenderen wij u graag op een aantal ontwikkelingen op het gebied van IT. Afgelopen jaren is er meer aandacht voor cybersecurity risico's ontstaan, mede door verhoogde (media)aandacht voor cybersecurity incidenten. Deze toegenomen aandacht voor cybersecurity risico's leeft bij zowel management, toezichthouders als ook het maatschappelijk verkeer. Organisaties zijn in sterke en toenemende mate afhankelijk van de continuïteit van IT-systemen. Zelfs zodanig dat bij het uitvallen of gijzeling (via ransomware) van de IT-systemen de bedrijfscontinuïteit geraakt kan worden. Dit kan daarmee een continuïteitsrisico in het kader van de jaarrekening met zich meebrengen.

Ook kan een cybersecurity incident leiden tot ongeautoriseerde toegang tot gevoelige gegevens waardoor er niet voldaan wordt aan de privacywetgeving (AVG). Een cybersecurity incident, een incident als gevolg van activiteiten/ calamiteiten in het cyberdomein (digitale domein) kan resulteren in:

- ▶ Verstoringen in bedrijfsvoering (en daarmee eventueel continuïteit).
- ▶ Datalekken door ongeautoriseerde toegang tot gegevens.
- ▶ Fraude (beïnvloeding/manipulatie van gegevens).
- ▶ Aanzienlijke reputatieschade.
- ▶ Diefstal.

Als gevolg van de snelheid waarmee het digitale (cyber)domein zich ontwikkelt is het zeer belangrijk om continu en grondig te evalueren of cybersecurity risico's nog passend (juist en volledig) worden geadresseerd. Dit kunt u doen door veranderingen in dreigingen of kwetsbaarheden te identificeren en de effectiviteit van getroffen maatregelen periodiek te toetsen.

Uit interview blijkt dat gemeente Soest sterk leunt op de expertise van RID als het aankomt op informatiebeveiliging. Vanuit de gemeente zouden wij meer eigenaarschap willen zien voor het opstellen van beleidsdocumenten, security awareness en het periodiek toetsen hiervan.

Relevante IT-ontwikkelingen bij gemeente Soest

Vanuit onze natuurlijke adviesrol zien wij een aantal belangrijke ICT-ontwikkelingen die (op termijn) effect kunnen hebben op de interne beheersing en de controle van de jaarrekening.

Gemeente Soest is voornemens om het applicatielandschap en de infrastructuur te moderniseren. Hiertoe behoort het vervangen van de applicatie Decade Financials voor applicatie iFinanciën(SAP) van PinkRoccade met ingang van 1-1-2024.

Vanuit de jaarrekeningcontrole is bij applicatie implementatietrajecten de juistheid en volledigheid van een eventuele dataconversie van (historische) gegevens van belang. Hierbij adviseren wij om (1) op basis van een risicoanalyse maatregelen te nemen binnen het conversietraject en (2) controles op juistheid en volledigheid onderdeel te laten zijn van het conversietraject. Tevens adviseren wij om de controleresultaten aantoonbaar te documenteren in een conversiedossier en onderdeel te maken van de beslissing tot livegang.

Een conversiedossier bevat tenminste de volgende stukken:

- Projectplan of document waaruit de inrichting van de projectorganisatie rondom de conversie blijkt.
- Resultaten van een uitgevoerde risicoanalyse en daarop ontworpen conversiecontroles.
- Conversieplan of blauwdruk, waaruit de conversiestrategie, planning, beoogde controles, toleranties, verwachte (controleerbare) vastleggingen blijkt.
- Resultaten van een uitgevoerde analyse op te converteren data (scope en omvang van data, conversiemethodieken, mapping van oude naar nieuwe situatie, opschoningen en/of verrijkingen etc.).
- Procesregistraties waaruit blijkt dat geplande opschoningen en verrijkingen gecontroleerd hebben plaatsgevonden.
- Procesregistraties waaruit blijkt dat geplande proefconversies zijn beoordeeld en opgevolgd.
- Controleregistraties gericht op het vaststellen van juistheid en volledigheid van de finale conversie, en eventuele overige controles (acceptatietesten, sanity checks etc.).
- Controleregistraties waaruit blijkt dat geconstateerde afwijkingen zijn geëvalueerd en correcties zijn doorgevoerd en zijn gecontroleerd.
- Conversieverslag inclusief eventueel vrijgave-advies en benoeming nazorgactiviteiten.

Bij de eindejaarscontrole zullen wij bovenstaande informatie opvragen ter onderbouwing van ons dossier.

4.4 Bevindingen IT-beheersing | Decade

Logische toegangs-
beveiliging (criteria 1-
5) vraagt deels
verbeteringen

Procedure
wijzigingsbeheer
(criteria 6 en 7) niet
beoordeeld

Continuïteit (criteria 8-
10) vraagt
verbeteringen

PROCES	2022	2023	KORTE OMSCHRIJVING BEVINDINGEN
Logische toegangsbeveiliging			
1. Procedure autorisatiebeheer	●	●	Autorisatieverzoeken worden per mail gemeld bij de functioneel beheerder. Hierbij wordt verwezen naar een voorbeeldgebruiker. Wij adviseren dit beter te structureren via Topdesk en de aanwezige autorisatiematrix te gebruiken voor toekenning van autorisaties. Meldingen voor uitdiensttreding worden niet altijd tijdig gemeld bij de functioneel beheerder.
2. Periodieke controle op toegang en juistheid ingerichte autorisaties	●	●	Vastgesteld dat periodiek een beoordeling op de actualiteit van gebruikersaccounts wordt uitgevoerd. Hierbij wordt niet gekeken of medewerkers ook nog de juiste autorisaties hebben.
3. Identificatie van gebruikers voor toegang tot de applicatie	●	●	Vastgesteld dat er geen onverklaarbare generieke accounts in de applicatie aanwezig zijn.
4. Authenticatie	●	●	De wachtwoordinstellingen voldoen aan de daaraan te stellen eisen.
5. Administrator- en superuser-accounts	●	●	Naast de functioneel applicatiebeheerders beschikt tevens een medewerker van de financiële afdeling over beheerrechten als achternager. Wij hebben begrepen dat deze medewerker geen wijzigingen in het gebruikersbeheer heeft gedaan.
Change management			
6. Wijzigingsbeheer applicatie	●	●	Gedurende de controleperiode zijn geen updates doorgevoerd aan de applicatie Decade. Derhalve hebben wij de beheersingsmaatregelen rondom het wijzigingsbeheer niet getoetst.
7. Gescheiden IT-omgevingen	●	●	
Continuïteit			
8. Fysieke toegangscontrole	●	●	Wij hebben begrepen dat geen periodieke beoordeling op de assurance verklaring van RID wordt gedaan.
9. Back-up maatregelen	●	●	
10. Restore-test	●	●	

● onvoldoende ● voldoende met verbeterpunten ● goed ● geen waarneming ○ niet onderzocht

4.4 Bevindingen IT-beheersing | VRIS

Logische toegangs-
beveiliging (criteria 1-
5) vraagt verbeteringen

Procedure
wijzigingsbeheer
(criteria 6 en 7) vraagt
verbeteringen

Continuïteit (criteria 8-
10) vraagt
verbeteringen

PROCES	2022	2023	KORTE OMSCHRIJVING BEVINDINGEN
Logische toegangsbeveiliging			
1. Procedure autorisatiebeheer	●	●	VRIS betreft een applicatie met een beperkt aantal gebruikersaccounts waar weinig verloop is op de afdeling. Toekennen van autorisaties gebeurt op basis van functie, hier zijn geen bijzonderheden in geconstateerd. Het intrekken van autorisaties is een samenwerking voor RID voor blokkeren van het AD account, en functioneel beheerders voor het intrekken van de autorisaties van VRIS. De functioneel beheerder ontvangt hier niet altijd tijdig melding van. Aangezien gebruik wordt gemaakt van Single Sign-On is het risico voor de jaarrekeningcontrole beperkt.
2. Periodieke controle op toegang en juistheid ingerichte autorisaties	●	●	Vastgesteld dat een controle op actualiteit van gebruikersaccounts en juistheid van toegekende autorisaties is uitgevoerd.
3. Identificatie van gebruikers voor toegang tot de applicatie	●	●	Vastgesteld dat er geen onverklaarbare generieke accounts in de applicatie aanwezig zijn.
4. Authenticatie	●	●	De wachtwoordinstellingen voldoen aan de daaraan te stellen eisen.
5. Administrator- en superuser-accounts	●	●	Naast de functioneel beheerder beschikt ook een medewerker uit de lijnorganisatie over beheerrechten. Deze medewerker fungeert als back-up van de functioneel beheerder.
Change management			
6. Wijzigingsbeheer applicatie	●	●	VRIS betreft een SaaS-oplossing waardoor de beheersmaatregelen rondom wijzigingsbeheer en continuïteit onder de leverancier komen te vallen. TOG Nederland beschikt over een TPM verklaring waarmee zij inzicht geeft in de ingerichte beheersmaatregelen. In deze verklaring staan echter geen specifieke eisen ten aanzien van back-ups en restoretesten.
7. Gescheiden IT-omgevingen	●	●	Het type verklaring geeft daarnaast geen inzicht of de beheersingsmaatregelen gedurende het gehele boekjaar hebben gewerkt.
Continuïteit			
8. Fysieke toegangscontrole	●	●	VRIS betreft een SaaS-oplossing waardoor de beheersmaatregelen rondom wijzigingsbeheer en continuïteit onder de leverancier komen te vallen. TOG Nederland beschikt over een TPM verklaring waarmee zij inzicht geeft in de ingerichte beheersmaatregelen. In deze verklaring staan echter geen specifieke eisen ten aanzien van back-ups en restoretesten.
9. Back-up maatregelen	●	●	Het type verklaring geeft daarnaast geen inzicht of de beheersingsmaatregelen gedurende het gehele boekjaar hebben gewerkt.
10. Restore-test	●	●	

● onvoldoende
 ● voldoende met verbeterpunten
 ● goed
 ● geen waarneming
 ○ niet onderzocht

5. Bevindingen interne controle

5.1 Verbijzonderde interne controle

5.1 Verbijzonderde interne controle

Three Lines-model als referentiekader

Three Lines-model

In de theorie van governance, bedrijfsvoering en risicomanagement wordt vaak het zogenaamde Three Lines-model (3L) als referentie- en inrichtingsmodel gehanteerd. Dit referentie-model is meer dan alleen een organisatiestructuur en het benoemen van rollen. Het is een (internationaal gangbare) manier van (samen)werken en denken die kan bijdragen aan het versterken van de interne beheersing en het managen van risico's, inclusief het verlagen van de 'cost of control'.

Ons beeld

De VIC is georganiseerd in de financiële kolom van de gemeente Soest. Ter borging van de onafhankelijkheid en objectiviteit van de VIC en de concerncontroller is het belangrijk deze rollen organisatorisch te beleggen direct onder de gemeenteraad.

Wij hebben het concept VIC-verslag over 2023 ontvangen. Hieruit volgen diverse aanbevelingen welke deels overeenkomen met de aanbevelingen in de ML. In aanvulling daarop zijn voor diverse processen verbeteringen opgenomen voor het verbeteren van zichtbare documentatie.

Het is tevens de verwachting dat met de invoering van het nieuwe financiële systeem (SAP) diverse aanbevelingen worden opgevolgd.

Bijlagen

A Detailbevindingen processen

BEVINDING VOORGAANDE JAREN (1 en 2)	PRIORITEIT	OPVOLGING MANAGEMENT	REACTIE ACCOUNTANT	Status
Mutatie crediteurenstamgegevens Wij hebben middels onze controlewerkzaamheden vastgesteld dat er voldoende functiescheiding is bij het wijzigen van crediteurenstamgegevens. De financieel consultant muteert de crediteur op basis van een verzoek van de medewerker crediteuren. De juiste invoer wordt gewaarborgd door de retourmelding aan de medewerker crediteuren en de procesvervolgning. Echter worden de controlehandelingen niet zichtbaar vastgelegd Decade. Aanwezige toetsing door de VIC is slechts steekproefsgewijs en achteraf. Wij bevelen aan de interne beheersing in de eerste en tweede lijn aan te scherpen. Daarnaast worden wijzigingen van crediteurenstamgegevens enkel bij gerede twijfel geverifieerd bij de leverancier bekende contactpersonen. Wij raden aan om bij alle wijzigingen een extra verificatie uit te voeren. Het risico bestaat dat betalingen worden gedaan die niet voor rekening zijn van de gemeente Soest. Wij adviseren u om het proces muteren crediteurenstamgegevens volgens het 4-ogenprincipe technisch af te dwingen in Decade en zichtbaar vast te leggen. Daarnaast raden wij aan verificatie van crediteuren integraal uit te voeren.	Hoog	Het management heeft kennis genomen van de aanbeveling. De gemeente Soest zal hieraan opvolging geven bij de implementatie van het nieuwe financiële systeem per 1-1-2024.	BDO zal in 2024 kennisnemen van de implementatie en nagaan of de aanbeveling is opgevolgd.	
Zichtbare en afdwingbare autorisatie Zaaksysteem Wij hebben het inkoop-en aanbestedingsproces van de gemeente Soest onderzocht. Bij de verwerking van de inkopen in het zaaksysteem wordt geen collegiale autorisatie afgedwongen. Tevens is achteraf niet zichtbaar welke functionarissen betrokken zijn en autorisatie hebben gegeven met betrekking tot de verplichting. De autorisatie van de tweede functionaris (collegiale toetsing) is niet zichtbaar in het zaaksysteem (bijvoorbeeld middels workflow). Op dit moment dient de invoerder enkel aan te geven of de inkoopadviseur akkoord is. Een dergelijke controle is niet zichtbaar en wordt niet afgedwongen, waardoor het proces niet wordt onderbroken totdat autorisatie heeft plaatsgevonden. Hierbij is het proces gebaseerd op vertrouwen en dienen de budgethouders zelf strikt te zijn. Dit leidt tot een risico op onrechtmatige inkopen en/of aanbestedingen. Wij adviseren de autorisatie van een lopende aanbesteding door de projectleider en/of inkoopadviseur in het zaaksysteem te laten afdwingen waardoor het risico op onrechtmatige continuering van het inkoop- en aanbestedingsproces wordt voorkomen. Tevens zal autorisatie vanuit de tweede toetser bijdragen aan de zichtbaarheid van de uitgevoerde controles i.p.v. een bevestiging vanuit de budgethouder.	Hoog	Sinds november is 80% van de uitgaven voor inkoop juist en volledig geregistreerd in het zaaksysteem. De aanpassing van de workflow in het zaaktype vindt samen met de implementatie van het NFS per 1-1-2024 plaats. Het proces wordt als volgt ingericht: ▪ Bij afwijken van de uitvoeringsregels, kan een budgetbeheerder alleen door met het proces na schriftelijk akkoord inkoopadviseur en budgethouder in het Zaaksysteem; ▪ Bij inkopen boven de EUR 10.000 kan een budgetbeheerder alleen door met het proces na schriftelijk akkoord budgethouder in het Zaaksysteem. Bij het daadwerkelijk gunnen van de opdracht in de laatste fase van het Zaaktype ‘inkoop en aanbesteden’ kan een budgetbeheerder alleen door met het proces na schriftelijk akkoord budgethouder in het Zaaksysteem.	BDO zal in 2024 kennisnemen van de implementatie en nagaan of de aanbeveling is opgevolgd.	

Nog niet gestart

Onderhanden

Opgevolgd

(openstaande) Bevindingen voorgaande jaren

BEVINDING VOORGAANDE JAREN (3 en 4)	PRIORITEIT	OPVOLGING MANAGEMENT	REACTIE ACCOUNTANT	Status
Prestatielevering inkoop niet altijd geborgd en aanmaken verplichting De controle van de levering van goederen en diensten vindt niet op een eenduidige, structurele wijze plaats. De daadwerkelijke controle op de levering van goederen en diensten is niet altijd zichtbaar. <i>Zie voor een gedetailleerde beschrijving van de bevinding de managementletter 2022.</i> Wij bevelen aan een aanvullende procedure op te stellen voor de wijze waarop de controle op de daadwerkelijke levering plaats dient te vinden. Het is daarbij aan te bevelen om dit ook in het systeem zichtbaarder tot uiting te brengen. Daarnaast dient de controle op de daadwerkelijke levering van goederen en diensten zichtbaar vast te worden gelegd waarbij de wijze waarop de verantwoordelijke functionaris de levering heeft vastgesteld ook vastgelegd dient te worden. Dit kan bijvoorbeeld aan de hand van facturen, pakbonnen, tekstuele toelichtingen en onderbouwende documentatie.. <u>Toevoeging 2023:</u> Voor de controle op de prestatielevering is het proces in 2023 ongewijzigd en resteert de aanbeveling een controle (aansluiting tussen orders, facturen en pakbonnen) hieromtrent in te richten. De gemeente Soest heeft tevens aangegeven hieraan opvolging te geven bij de implementatie van het nieuwe financiële systeem per 1-1-2024.	Gemiddeld	Het management heeft kennis genomen van de aanbeveling. De gemeente Soest zal hieraan opvolging geven bij de implementatie van het nieuwe financiële systeem per 1-1-2024.	BDO zal in 2024 kennisnemen van de implementatie en nagaan of de aanbeveling is opgevolgd.	
Naleving aanbestedingsregels niet altijd geborgd - tussentijdse monitoring De afgelopen jaren heeft de gemeente Soest diverse verbeteringen doorgevoerd in de processen ten behoeve van het naleven van aanbestedingsregels en de uitvoering van een spendanalyse per kwartaal op crediteurniveau. Per boekjaar 2022 is tevens de verplichtingenadministratie ingericht. De invoer en het gebruik van de verplichtingen(nummers) wordt inmiddels breed gedragen door de organisatie. Echter, opvolging en hiermee vermelding van verplichtingen op facturen door crediteuren wordt nog onvoldoende gedaan. Hierdoor is het nog niet mogelijk tussentijdse monitoring uit te voeren op verplichtingen en bestedingen. Tevens vindt matching van de kosten naar de verplichting achteraf door de gemeente zelf niet plaats. Wij adviseren adequater op te treden naar crediteuren en het belang hiervan te benadrukken, zodat tussentijdse monitoring van bestedingen op verplichtingen kan plaatsvinden. Deze ontwikkeling zal bijdragen aan de beheersing van naleving van aanbestedingswetgeving en het rechtmatig handelen van de gemeente Soest.	Hoog	Het management heeft kennis genomen van de aanbeveling. De gemeente Soest zal hieraan opvolging geven bij de implementatie van het nieuwe financiële systeem per 1-1-2024.	BDO zal in 2024 kennisnemen van de implementatie en nagaan of de aanbeveling is opgevolgd.	

Nog niet gestart

Onderhanden

Opgevolgd

BEVINDING VOORGAANDE JAREN (5)	PRIORITEIT	OPVOLGING MANAGEMENT	REACTIE ACCOUNTANT	Status
Interne toetsing onderbouwing schattingen grondexploitaties De gemeente Soest maakt voor de waardering van de grondexploitaties diverse schattingen. Over de gehanteerde uitgangspunten voor de grondexploitaties wordt binnen diverse teams overlegd. Er is geen sprake van een separaat jaarlijks geactualiseerd MPG, de vastlegging van de grondexploitaties vindt plaats in een separate applicatie. Daarnaast wordt in de voor- en najaar rapportage gerapporteerd omtrent mutaties in de grondexploitaties. Een zichtbare interne toetsing op de onderbouwingen (zoals de gehanteerde prijzen en uitgiftetermijnen) die ten grondslag liggen aan veronderstellingen en schattingen (welke uitgifteprijzen hanteren, wat is een realistisch uitgiftetempo) is echter niet aanwezig. Daarnaast vindt back testing inclusief voldoende diepgang ook niet zichtbaar plaats (op basis van gerealiseerde verkoopprijzen en eenheidsprijzen voor kostensoorten vaststellen of de prijzen in de ramingen nog steeds aanvaardbaar zijn). De opgestelde exploitatieberekening door de planeconoom per grondexploitatie wordt niet zichtbaar gecontroleerd of goedgekeurd door de projectleider en / of andere functionaris. Het risico bestaat dat schattingen onjuist zijn, waardoor een onjuiste of onvolledige waardering van de complexen kan plaatsvinden. Wij adviseren u jaarlijks in de 1^e lijn een zichtbare interne controle uit te voeren op de gemaakte schattingen bij de grondexploitaties. Hierbij dient eveneens een analyse plaats te vinden op de gerealiseerde prijzen (zowel voor de verkopen als de kostenschattingen) ten opzichte van de prijzen in de ramingen. Een natuurlijk moment hiervoor is dat dit bij het opstellen van de jaarrekening wordt gecontroleerd. Tevens adviseren wij een zichtbare controle door een andere functionaris dan de opsteller (planeconoom) uit te laten voeren op de uitgangspunten, veronderstellingen en doorrekeningen in de exploitatieberekening. <u>Toevoeging 2023:</u> De gemeente is gestart met de opvolging van de aanbeveling met betrekking tot zichtbare controles en adequate tussentijdse monitoring. Intern wordt gestuurd op basis van de periodieke voortgangsrapportages, echter vindt opstelling en overleg niet op consequente basis plaats. De gemeente onderzoekt welke methodiek werkbaar is voor de verschillende teams, waarna dit in diverse fases zal worden geïmplementeerd. Bijsturing en herziening van de grondexploitaties vindt op dit moment voornamelijk op jaarlijkse basis plaats. Hiermee is de aanbeveling uit voorgaande jaren niet opgevolgd en resteert opvolging tot zichtbare controles en adequate tussentijdse monitoring.	Middel	Het management heeft kennis genomen van de aanbevelingen. Hieruit halen wij 3 aanbevelingen: 1. In 2024 worden verdere stappen gezet om de voortgangsrapportages tbv projectleiders en ambtelijke opdrachtgevers te professionaliseren. 2. Bijsturing en herziening vindt tenminste 1 keer per jaar plaats. Als er aanleiding is wordt in de voorjaarsnota en/of najaarsnota gerapporteerd over de afwijkingen bij de grote projecten van onder ander grondexploitaties. 3. Collegiale toetsing voor de zichtbare interne controle passen we toe op de grondexploitaties (specifiek programma en eenheidsprijzen) en onderliggende parameters (kostenstijgingen / opbrengststijging en rente)	BDO zal voor de jaarafsluiting 2023 en interim-controle 2024 kennisnemen van de implementatie en nagaan of de aanbeveling is opgevolgd.	

Nog niet gestart

Onderhanden

Opgevolgd

BEVINDING VOORGAANDE JAREN (6)	PRIORITEIT	OPVOLGING MANAGEMENT	REACTIE ACCOUNTANT	Stat us
Geen zichtbare toets inzake het voldoen aan de subsidieverordening Subsidies worden verstrekt op basis van documentatie, waarbij in de 1^e lijn niet altijd zichtbare controle plaatsvindt op de gestelde eisen in de subsidieverordening. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen structurele subsidies en incidentele subsidies. De beleidsmedewerkers toetsen (Inhoudelijk, financieel en juridisch) de subsidieaanvragen dan wel de subsidievaststellingen op basis van de vigerende subsidieverordening, deze toets wordt echter met name bij de incidentele (minder omvangrijkere) subsidies niet afdoende gedocumenteerd. Het risico bestaat dat subsidies worden toegekend, terwijl deze niet op juistheid en rechtmatigheid zijn getoetst door de beleidsmedewerker en er geen review door een tweede medewerker heeft plaatsgevonden. Hierdoor is er mogelijk sprake van onrechtmatige toekenningen of uitbetalingen van subsidies, welke vervolgens niet tijdig worden gesignaleerd. Wij adviseren u om aandacht te hebben voor het documenteren van de uitgevoerde controles in het subsidieproces (bijvoorbeeld door middel van een checklist). <u>Toevoeging 2023:</u> Proces ongewijzigd.	Laag	Het management heeft kennis genomen van de aanbeveling. In 2023 heeft de gemeente Soest stappen gezet om de voortgang en geleverde prestatie te registreren bij de vaststelling. In 2024 zal een herijking van de methodiek subsidies (BCF) plaatsvinden waarbij de aanbeveling meegenomen wordt.	BDO zal in 2024 kennisnemen van de herijking en nagaan of de aanbeveling is opgevolgd.	

Nog niet gestart

Onderhanden

Opgevolgd

(openstaande) Bevindingen voorgaande jaren

BEVINDING VOORGAANDE JAREN (7 en 8)	PRIORITEIT	OPVOLGING MANAGEMENT	REACTIE ACCOUNTANT	Status
Monitoring interne beheersing uitbestede processen sociaal domein De verwerking van de Participatiewet en de administratie van WMO en Jeugd is uitbesteed aan een externe partij Uitvoeringsregeling Sociaal domein Baarn, Bunschoten en Soest (hierna: BBS). Daarnaast is de prestatielevering van WMO en Jeugd uitbesteed aan gemeente Amersfoort. De gemeente ontvangt ieder kwartaal een rapportage van BBS. Ons is medegedeeld dat de kwartaalrapportages van BBS worden beoordeeld en waar nodig wordt er iets mee gedaan. Ze dienen als input voor de P&C-cyclus, evenals de zomerrapportage van BBS. Deze rapportages worden echter niet zichtbaar beoordeeld. Door de gemeente Soest is hiermee onvoldoende (zichtbaar) inzicht in de effectieve werking van de interne beheersing van deze partij (Let op: tussentijdse monitoren van interne beheersing, niet de financiële verantwoording). Het risico bestaat dat de gemeente Soest voor de interne beheersing ten onrechte steunt op de procesgang van de externe partij. Het gevolg kan zijn dat de lasten niet juist en/of volledig worden verantwoord en dat achteraf herstelwerkzaamheden nodig zijn. Wij bevelen aan om de ontvangen tussentijdse rapportages van BBS zichtbaar te beoordelen bijvoorbeeld door middel van vastlegging in een beknopt memorandum en/of gespreksnotities vast te leggen van besprekingen van deze rapportages. <u>Toevoeging 2023:</u> Proces ongewijzigd, aanbeveling resteert.	Middel	Het management heeft kennis genomen van de aanbeveling. Beoordeling en vastlegging rapportages worden herzien in 2024.	BDO zal in 2024 de opvolging nagaan.	
Controle op prestatielevering zorg in natura WMO nieuw & Jeugdzorg Gemeente Soest steunt volledig op de controleverklaring die verkregen wordt van de accountant van de Gemeente Amersfoort. De Gemeente Soest is (ondanks uitbesteding) zelf verantwoordelijk voor de controle op de prestatielevering. Tussentijds heeft de gemeente Soest geen inzicht in de uitgevoerde controles op de prestatielevering door de gemeente Amersfoort. Het risico bestaat dat zorgaanbieders de controle op prestatielevering niet op orde hebben. De gemeente beschikt pas bij oplevering van de gecontroleerde productieverantwoording over deze informatie en kan niet meer bijsturen in deze onjuistheid/onzekeerheid. Wij adviseren de gemeente om tussentijds inzicht te verkrijgen in de uitgevoerde controle op prestatielevering. Wij wijzen u op de SDO-notitie “Controle interne beheersing Jeugd en Wmo voor gemeenten en accountants” van januari 2019, waarin is opgenomen dat de gemeente zelf de verantwoordelijkheid heeft voor de controle op prestatielevering en het alleen steunen op productieverantwoordingen achteraf niet voldoende is. <u>Toevoeging 2023:</u> Proces ongewijzigd, aanbeveling resteert.	Middel	Het management heeft kennis genomen van de aanbeveling. Inzicht in de uitgevoerde controles op prestatielevering door de gemeente Amersfoort worden in 2024 opgepakt.	BDO zal in 2024 de opvolging nagaan.	

Nog niet gestart

Onderhanden

Opgevolgd

bdo.nl